

RADIACINĖS SAUGOS CENTRO DIREKTORIAUS
Į S A K Y M A S

**DĖL ASMENS (TARNYBOS), ATSAKINGO UŽ RADIACINĘ SAUGĄ, TIPINIŲ
PAREIGŲ IR TEISIŲ APRAŠO PATVIRTINIMO**

2011 m. gruodžio 20 d. Nr. 90V
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [11-239](#); 2010, Nr. [119-6043](#); 2011, Nr. [91-4317](#)) 7 ir 10 straipsniais ir Lietuvos higienos normos HN 73:2001 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 663 (Žin., 2002, Nr. [11-388](#)), 26 ir 41.1 punktais,

t v i r t i n u Asmens (tarnybos), atsakingo už radiacinę saugą, tipinių pareigų ir teisių aprašą (pridedama).

DIREKTORIUS

ALBINAS MASTAUSKAS

ASMENS (TARNYBOS), ATSAKINGO UŽ RADIACINĘ SAUGĄ, TIPINIŲ PAREIGŲ IR TEISIŲ APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Asmens (tarnybos), atsakingo už radiacinę saugą, tipinių pareigų ir teisių aprašas (toliau – Aprašas) nustato asmens (tarnybos), atsakingo už radiacinę saugą, tipines pareigas ir teises.

2. Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės arba Europos ekonominės erdvės valstybės (toliau – valstybė narė) pilietis, kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktų jiems suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo arba kitoje valstybėje narėje įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialai, taip pat kitos užsienio valstybės juridinio asmens ar kitos organizacijos filialai, įsteigti Lietuvos Respublikoje, turintys licenciją ar laikinąjį leidimą (toliau – licencijos ar laikinojo leidimo turėtojai), besiverčiantys veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais (toliau – šaltiniai), vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [11-239](#)) 10 straipsnio 4 punktu, privalo paskirti asmenį arba steigti tarnybą (toliau – atsakingas asmuo) Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo ir kitų radiacinę saugą bei šaltinių fizinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams įgyvendinti ir jų įgyvendinimui prižiūrėti.

3. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojai, paskyrę atsakingą asmenį, jam deleguoja radiacinės saugos reikalavimų įgyvendinimo ir priežiūros funkcijas. Atsakomybė nedeleguojama.

4. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojai privalo užtikrinti, kad atsakingas asmuo atitiktų teisės aktuose, normatyviniuose dokumentuose ir licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo vidaus darbo tvarką reglamentuojančiuose dokumentuose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus.

5. Aprašas netaikomas licencijos ar laikinojo leidimo turėtojams, besiverčiantiems branduolinės energetikos srities veikla su šaltiniais.

6. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme, Lietuvos higienos normoje HN 73:2001 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 663 (Žin., 2002, Nr. [11-388](#)), ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę saugą ir šaltinių fizinę saugą, (toliau – teisės aktai) vartojamas sąvokas.

II. ATSAKINGO ASMENS PAREIGOS

7. Atsakingas asmuo privalo:

7.1. organizuoti ir užtikrinti:

7.1.1. veiklos turint Radiacinės saugos centro (toliau – RSC) išduotą licenciją ar laikinąjį leidimą sąlygų laikymąsi;

7.1.2. teisės aktų ir licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo vidaus darbo tvarką reglamentuojančių dokumentų reikalavimų laikymąsi;

7.1.3. licencijos ar laikinojo leidimo tikslinimą ir priedų pakeitimą teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.4. šaltinių naudojimo ir (ar) saugojimo patalpų projekto radiacinės saugos ekspertizę pradedant veiklą su šaltiniais ar keičiant veiklos su šaltiniais sąlygas, dėl kurių gali pasikeisti radiacinės saugos būklė;

7.1.5. veiklai naudojamų šaltinių, radiacinės saugos įrangos bei kitų įtaisų ir medžiagų,

galinčių lemti papildomą žmonių apšvitą, taip pat gaminių su šaltiniais atitiktį radiacinės saugos reikalavimams;

7.1.6. šaltinių registravimą teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.7. šaltinių ženklinamą pagrindiniu jonizuojančiosios spinduliuotės ženklu teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.8. darbuotojų, dirbančių su šaltiniais, (toliau – darbuotojai) priskyrimą atitinkamai kategorijai (A ar B) teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.9. darbuotojų sveikatos tikrinimą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

7.1.10. darbo zonų klasifikavimą ir ženklinamą teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.11. darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėseną teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.12. tinkamą asmeninės apsaugos priemonių naudojimą ir patikrą teisės aktų nustatyta tvarka, pakankamą jų kiekį, darbuotojų apmokymą jomis naudotis;

7.1.13. neščių ir krūtimi maitinančių darbuotojų bei mokinių (studentų) radiacinę saugą;

7.1.14. vidaus darbo tvarką reglamentuojančių dokumentų, radiacinės saugos taisyklių (instrukcijų) rengimą, jų peržiūrą, atnaujinimą ir laikymosi kontrolę;

7.1.15. kokybės laidavimo programų rengimą bei diegimą;

7.1.16. radiacinės saugos kultūros skleidimą, radiacinės saugos optimizavimą ir išankstinį įvertinimą ir tinkamą radiacinės saugos organizacinės ir valdymo struktūros sukūrimą;

7.1.17. darbuotojų apšvitos optimizavimą, nustatant pagrįstus ištyrimo lygius, apribotąsias dozes, taikant kitas priemones;

7.1.18. darbuotojų mokymą ir instruktavimą radiacinės saugos klausimais teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.19. komandiruočių darbuotojų radiacinę saugą, kai kontroliuojamoje zonoje dirba kito licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo darbuotojai;

7.1.20. radiacinės saugos vertinimą tinkama įranga (matavimo prietaisais) ir jos patikros atlikimą teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.21. šaltinių fizinės saugos priemonių diegimą teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.22. uždarytų šaltinių hermetiškumo nustatymą teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.23. netinkamo naudoti arba nebenaudojamo šaltinio sutvarkymą teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.24. naudojamų šaltinių ar radiologinės įrangos atitiktį Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos standartams;

7.1.25. radiologinių incidentų ir avarijų prevencijos ir likvidavimo planų rengimą, įgyvendinimą, nuolatinį tobulinimą, veiksmingumo išbandymą avarinės parengties pratybų metu, darbuotojų mokymą;

7.1.26. šaltinių ir radioaktyviųjų atliekų vežimą bei radioaktyviųjų atliekų tvarkymą teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.27. gyventojų ir aplinkos radiacinės saugos priemonių planavimą ir jų įgyvendinimą, jei veikla su šaltiniais gali lemti ar lemti papildomą gyventojų ir aplinkos apšvitą;

7.1.28. dokumentų, reikalingų leidimui išmesti į aplinką radionuklidus gauti, rengimą teisės aktų nustatyta tvarka;

7.1.29. lankytojų radiacinės saugos kontrolę kontroliuojamojoje ir stebimojoje zonose;

7.1.30. vykdomos veiklos radiacinės saugos vertinimą, vertinimo ataskaitos rengimą ir teikimą teisės aktų nustatyta tvarka;

7.2. teikti:

7.2.1. informaciją apie bet kokius licencijuojamos veiklos sąlygų pasikeitimus RSC;

7.2.2. informaciją apie šaltinius ir darbuotojus Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrui Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

7.2.3. informaciją apie radiacinės saugos reikalavimų pažeidimus licencijos ar laikinojo leidimo turėtoji. Apie radiologinį incidentą ar avariją pranešama nedelsiant;

7.2.4. veiklos radiacinės saugos ataskaitas ir pasiūlymus dėl radiacinės saugos būklės gerinimo licencijos ar laikinojo leidimo turėtoji.

8. Asmens sveikatos priežiūros įstaigose atsakingas asmuo, be Aprašo 7 punkte nurodytų pareigų, privalo organizuoti ir užtikrinti:

8.1. medicininės apšvitos optimizavimą;

8.2. radiologinių procedūrų pagrįstumo vertinimą ir pasiūlymų dėl jų optimizavimo teikimą licencijos ar laikinojo leidimo turėtoji;

8.3. pacientų apšvitos dozių ir paskirtųjų aktyvumų vertinimą ir registravimą;

8.4. klinikinių auditų atlikimą, jų metu pateiktų rekomendacijų laikymąsi;

8.5. slaugytojų, globėjų ir rūpintojų radiacinę saugą.

III. ATSAKINGO ASMENS TEISĖS

9. Atsakingas asmuo turi teisę:

9.1. dalyvauti rengiant licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo veiklos su šaltiniais strategiją, kokybės laidavimo programą, darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėsenos bei aplinkos radiologinės stebėsenos (monitoringo) programas, darbo su šaltiniais procedūras ir instrukcijas;

9.2. teikti siūlymus dėl darbo su šaltiniais pagrįstumo ir numatomų radiacinės saugos priemonių taikymo;

9.3. gauti dokumentus, informaciją, priemones, reikalingas Apraše nustatytoms pareigoms vykdyti;

9.4. nedelsdamas sustabdyti darbą su šaltiniu nustačius veiklos su juo radiacinės ar fizinės saugos reikalavimų pažeidimų;

9.5. neleisti dirbti darbuotojui, kuris neatliko privalomojo sveikatos tikrinimo, nesilaiko radiacinės saugos ar šaltinių fizinės saugos reikalavimų;

9.6. neleisti pradėti dirbti darbuotojams su šaltiniu, jei nevykdoma darbuotojų apšvitos stebėsenos, įranga techniškai netvarkinga, asmeninės apsaugos priemonės nepatikrintos;

9.7. konsultuotis su kvalifikuotais ekspertais ir medicinos fizikais radiacinės saugos ir šaltinių fizinės saugos klausimais.
